

УДК 793.3.077(477.83)»1980/1990»

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-3-15>

Taras HOLOV,

orcid.org/0009-0004-0255-8523

аспірант кафедри режисури та хореографії

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Львів, Україна) *Taras.Kholov@lnu.edu.ua*

ДІЯЛЬНІСТЬ АМАТОРСЬКИХ ХОРЕОГРАФІЧНИХ КОЛЕКТИВІВ ЛЬВІВЩИНИ 80–90-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ

У статті розглянуто особливості становлення та діяльності аматорського хореографічного мистецтва у 80-х–90-х років ХХ століття на Львівщині. Проаналізовано діяльність аматорських колективів Львівщини, яка проводилась в даний період. Аналіз та вивчення прогресивних ідей минулого, зокрема 80–90-х роках ХХ століття з погляду сьогодення є необхідною передумовою розуміння нових проблем, що постають перед діяльністю аматорських колективів. В статті також зазначені передумови, що сприяли масовому розвитку самодіяльних аматорських колективів у 80–90-х роках ХХ століття. Руйнівні процеси в економіці, занепад виробництва, інфляція, втрата управління економікою, недофінансування, що мали місце наприкінці 90-х років, призвели до масового закриття позашкільних закладів, в яких, здебільшого, розвивався дитячий танцювальний рух. Це призвело до того, що хореографічна освіта у цей період прагне відійти від традиційних форм та методів навчання, що в результаті, призвело до певного результату – почали масово створюватись танцювальні гуртки сучасної хореографії. Незважаючи на цінність здобутків діяльності самодіяльної хореографії даного періоду, він залишається не достатньо дослідженим та висвітленим в науковій літературі.

Розвиток позашкільної освіти в Україні характеризувався певними історичними умовами (соціальними, економічними, політичними), в яких і проходило становлення дитячого танцювального самодіяльного руху. Дуже важливо досліджувати діяльність аматорських хореографічних колективів саме в різні історичні періоди насамперед тому, що в створенні даних колективів дуже часто беруть участь самі учасники колективу, що робить його неповторним та унікальним, в даний, конкретний період. Кожен історичний період, кожен регіон країни це неповторна лексика танцю, звичаї, традиції, які безумовно відображаються в танці, також новаторство та свіжі ідеї, що вносять самі юні аматори. Тому вважаю, що доцільно більш детальніше розглянути кожний регіон, в певний період існування аматорських танцювальних колективів. Також дослідження діяльності аматорських хореографічних колективів сприяє виявленню кращих здобутків та методів підготовки нових фахівців у галузі хореографічної освіти. Висвітлено діяльності аматорських хореографічних колективів Львівщини 80–90-х років ХХ століття.

Ключові слова: танець, хореографія, культура, мистецтво, аматорський (самодіяльний) танцювальний колектив.

Taras KHOLOV,

orcid.org/0009-0004-0255-8523

Graduate student at the Department of Directing and Choreography

Lviv Ivan Franko National University

(Lviv, Ukraine) *Taras.Kholov@lnu.edu.ua*

ACTIVITIES OF AMATEUR CHOREOGRAPHIC GROUPS OF THE LVIV REGION IN THE 80-S AND 90-S OF THE 20TH CENTURY

The article examines the peculiarities of the formation and activity of amateur choreographic art in the 80s and 90s of the 20th century in the Lviv Region. The activity of amateur teams of Lviv Oblast, which was carried out in this period, was analyzed. The analysis and study of the progressive ideas of the past, in particular the 80s and 90s of the 20th century, from the point of view of today, is a necessary prerequisite for understanding the new problems faced by amateur collectives. The article also mentions the prerequisites that contributed to the massive development of amateur collectives in the 80s and 90s of the 20th century. Destructive processes in the economy, decline in production, inflation, loss of economic management, underfunding that took place at the end of the 90s led to a massive closure of after-school institutions, in which, for the most part, the children's dance movement developed. This led to the fact that choreographic education in this period tends to move away from traditional forms and methods of learning, which ultimately led to a certain result - dance circles of modern choreography began to be created en masse. Despite the value of the achievements of amateur choreography of this period, it remains insufficiently researched and covered in scientific literature.

The development of out-of-school education in Ukraine was characterized by certain historical conditions (social, economic, political), in which the children's dance amateur movement took place. It is very important to study the

activities of amateur choreographic collectives in different historical periods, primarily because the members of the collective themselves often participate in the creation of these collectives, which makes it unique and unique in this particular period. Each historical period, each region of the country is a unique dance vocabulary, customs, traditions that are definitely reflected in the dance, as well as innovation and fresh ideas brought by the young amateurs themselves. Therefore, I believe that it is appropriate to consider each region in more detail, in a certain period of the existence of amateur dance groups. Also, the study of the activity of amateur choreographic groups helps to identify the best achievements and methods of training new specialists in the field of choreographic education. The activity of amateur choreographic groups of the Lviv region in the 80s and 90s of the 20th century is highlighted.

Key words: dance, choreography, culture, art, amateur (self-made) dance group.

Постановка проблеми. На кожному історико-культурному етапі розвитку суспільства синтез мистецтв має свою специфіку. Національна тематика, національні образи та ідеї, що втілено у народних танцях, виступають основним стрижнем у культурному синтезі хореографічного мистецтва і в XX столітті та на початку XXI століття.

Репертуар хореографічних колективів радянського періоду – переважно шаблонні постановки на трудову, радянсько-героїчну тематику, танці народів країн соціалістичного табору, тоді, як українській національній хореографії не приділялося належної уваги. Керуючись комуністичною ідеологією, держава не була зацікавлена в розвитку національних культур, через те український танець у спеціалізованих навчальних закладах вивчався поверхнево. Попри те, в діяльності аматорських (самодіяльних) хореографічних колективів, не зважаючи на всі ідеологічні директиви і заборони створювались хореографічні композиції, що саме відображали український національний колорит регіонів в яких вони діяли. Завдяки їх мистецькій діяльності зберіглась можливість донести для сучасників неповторну українську танцювальну культуру наших предків. В тих рідких моментах коли хореографічні колективи виїжджали на гастролі або для участі у міжнародних фестивалях окремими танцювальними номерами змогли продемонструвати колорит і відмінність українського танцю від російського. Це в свою чергу не дало асимілюватись українській хореографії в радянський «культурний формат». Пострадянський період також характеризувався важкими фінансовими та політичними умовами, що не могло не відобразитись на хореографічному мистецтві, зокрема і на аматорських колективах.

Аналіз досліджень. Одним з основних завдань хореографічних, в тому числі і аматорських, колективів є збереження та примноження надбань народної творчості, а також вираження засобами хореографії художніх образів. Численні праці сучасних дослідників педагогічного, культурологічного, мистецтвознавчого напрямку розкривають особливості діяльності аматорських хореографічних колективів.

Зокрема, Л. Андрощук «Діяльність аматорського колективів системі хореографічно-педагогічної освіти в Україні» (Андрощук, 2018: 197–204), обґрунтувала діяльність аматорських колективів як невід’ємного елементу етапів розвитку хореографічно-педагогічної освіти в Україні. Вона зазначала, що аматорські колективи педагогічних закладів вищої освіти здобули визнання в Україні та за її межами. Науковиця писала, що творчий доробок аматорських хореографічних колективів свідчить про збереження та поширення кращих традицій української танцювальної культури та впровадження передового інноваційного досвіду створення зразків сучасного хореографічного мистецтва.

Д. Бернадська «Сучасна хореографія в контексті синтезу мистецтв» (Бернадська, 2013: 78–86), дослідила особливості та принципи поєднання у сучасній хореографії інших видів мистецтва та побутових видів культури. О. Бурля «Формування педагогічної майстерності керівника дитячого хореографічного об’єднання» (Бурля, 2004), зосередила свою увагу на проблемі цільової підготовки фахівців до роботи з аматорськими і дитячими художньо-виконавськими колективами та особливості формування особистості митця і керівника творчого колективу.

В. Пастух «Модерні хореографічні напрями в Галичині (20–30-ті роки XX ст.)» (Пастух, 1999), дослідила появу і розвиток модерних форм у Західній Україні на початку XX століття, зокрема, поширення ритмопластичних і модерністських форм, нею схарактеризовано творчість художніх шкіл.

П. Фриз в статті «Українські хореографічні традиції як відображення соціокультурного досвіду» (Фриз, 2018: 71–75), зазначає, що здійснювати культуру творчу функцію, передусім, означає актуалізувати фольклорні канони, народні зразки, а потім створити на їхній основі варіанти, що зберігають для сьогодення значення мистецького взірця й, водночас, забезпечують оновлення традицій та їх включення у сучасну хореографічну культуру.

Праці Т. Луговенко (Луговенко, 2018: 385–388) та О. Плахотнюка (Плахотнюк, 2021: 4–8) присвя-

чені висвітленню та аналізу становлення аматорських колективів народного танцю в Україні.

Тому, **Мета статті** – з'ясувати особливості мистецької діяльності аматорських хореографічних колективів Львівщини у 80-х–90-х роках ХХ століття.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на численні наукові праці, в яких висвітлено різні аспекти проблематики української хореографічної культури, все ж бракує теоретичних досліджень, які б розкривали особливості діяльності саме аматорських колективів по регіонах, в тому числі на Львівщині кінця ХХ століття, що зумовлює актуальність обраної тематики. О. Плахотнюк досліджуючи ознаки прояву на сучасному етапі народного танцю зазначає: «космополітичну ознаку танцювальної культури в мистецькому просторі сучасності можемо визначити наступними категоріями. Це нове прочитання архаїстично-традиційних поглядів на збереження народного танцю, формування новітнього етносвітогляду сприйняття фольклорного танцю країн світу, кожного національного осередку, етнічної групи в мистецькому просторі сучасності. Як результат розвиненості відео- теле- фіксації, мережі Інтернет технологіям розширюються можливості фіксації фольклорного танцю, його популяризації та донесення до глядачів всього світу» (Плахотнюк, 2021: 4–8).

В Україні кожен регіон, область, район і місто мають свої неповторні танці включаючи і костюми, і особливості музичних мотивів, які передають темперамент жителів даного регіону, є його візитівкою. І якщо в давнину ці танці були невід'ємною частиною життя, то тепер познайомитися з різноманітним танцювальною спадщини українського народу можна, насамперед, завдяки аматорським танцювальним колективам. О. Плахотнюк у дисертаційному дослідженні звертає на потужні осередки сучасного хореографічного мистецтва України виокремлюючи певні регіони: «... формування вітчизняної традиції джаз-танцю на прикладі львівського, рівненського, харківського та київського осередків. Зазначено, що в Україні основи джаз-танцю почали формуватися ще у 20–30 рр. ХХ ст. Визначено що у 70-х р. ХХ ст. – на початку ХХІ ст. формуються новітні мистецькі течії джаз-танцю (зокрема фольк-джаз-танець, афро-джаз-танець, контемпорарі-джаз-танець тощо)» (Плахотнюк, 2016: 88).

Зупинимося на аналізі діяльності саме аматорських хореографічних колективів Львівщини.

Аматорський хореографічний колектив є педагогічно керованою системою, що функціонує в умовах вільного часу дітей з метою їх виховання, шляхом залучення їх до активної творчої прак-

тики у галузі хореографічного мистецтва (Бурля, 2004: 7). Аматорські танцювальні колективи Львівщини передають в своїй творчості свій Галицький неповторний колорит. Особливість хореографії Львівщини полягає в тому, що вона поєднує гірські мотиви (на півдні області) – різкі зміни положення рук голови, велика кількість обертів та круток, вигуки під час танцю, та мотиви центрального регіону України (на півночі області) – рухи тут більш плавні, а також танці більш строкаті.

Наприкінці 80-х – початку 90-х років ХХ століття, завдяки фінансовій підтримці з боку держави відкриваються різножанрові танцювальні гуртки та студії. Але багатьом аматорським ансамблям Львівщини, і не тільки у своїй роботі, доводилося зустрічатися із труднощами: відсутність костюмів, постійного місця для репетицій, або ж коштів на участь у заходах в межах області рано чи пізно змушували робити вибір – продовжувати роботу колективу власними силами і коштами, чи залишити все і шукати собі інше заняття. Так, багато колективів припинили своє існування, але ще більше – залишилось (Василенко, 1997: 271).

Провідна державна методична установа в Львівській області, яка своєю діяльністю забезпечує розвиток самодіяльного аматорського мистецтва у всіх його видах і жанрах, був Львівський державний обласний центр народної творчості і культурно-освітньої роботи (ЛДОЦНТ і КОР). Пріоритетною при цьому є народна творчість. Адміністративно він підпорядковувався управлінню культури і туризму обласної державної адміністрації. У ЛДОЦНТ і КОР висококваліфіковані і досвідчені спеціалісти постійно надають методичну і практичну допомогу народним фольклорним колективам, культосвітнім закладам, які популяризують народне мистецтво.

У 1990 роках відбулась важлива подія в культурному житті області, Центром ініційовано масштабну реорганізацію клубів і Будинків культури, які свого часу служили тоталітарному режиму для нищення національної культури, у Народні доми, Положення про які запропонував ЛДОЦНТ і КОР (автор Володимир Кузик). Центр розробив і реалізував ряд проектів для популяризації народного мистецтва, зокрема фестиваль хореографічного мистецтва «Свитазівські притупи». Загалом в радянській Україні 80-х років ХХ століття самодіяльній художній творчості приділялась серйозна увага. Існувала величезна кількість аматорських колективів, тільки в системі Міністерства культури УРСР, за статистичними даними ЛДОЦНТ і КОР, налічувалось близько 120 «народних» та «заслужених» самодіяльних танцювальних колективів, рівень яких був досить високий (Чорнопиский, 2008: 263).

Для збагачення репертуару Будинками народної творчості (і будинки народної творчості Львівщини не виняток) видавалися рекомендовані списки творів різних жанрів проте, атеїстична пропаганда значно ускладнювала включення до репертуарів колективів народних традицій, звичаїв та обрядів, а ті які використовувалися були адаптовані до тогочасної ідеології (Михайловська, 2014: 288).

Так само, як і в інших країнах пострадянського простору, протягом 1980-х роках сучасний танець в Україні не мав достатньої інформаційної бази. Але вихід України на світовий культурний простір після проголошення Незалежності сприяв активному розвитку сучасних форм хореографії, розширенню сфери інтересів вітчизняних фахівців, проникненню до країни великої кількості нових хореографічних течій, що сприяло формуванню оригінальних жанрів. Різноманіття танцювальних жанрів вражає, поруч із звичними традиційними формами з'являється все більше сучасних відгалужень.

Та все ж, багато керівників аматорських колективів Львівщини завжди цінували народні українські танці, і це продовжує життя народного танцю, робить його завжди актуальним та модним. Керівники аматорських хореографічних колективів вміло поєднують танець з життям українського народу, розвивають танцювальні скарби кожного регіону України, Львівщини зокрема, зацікавлюють молодь, єднають його з сучасними мотивами. В їх танцювальних постановках знаходять своє відображення радість, відважність, цілеспрямованість, романтика і ті риси, які притаманні сьогодні дітям і молоді незалежної України. Український танцювальний фольклор настільки захоплював свою і закордонну публіку, що виникла потреба організувати танцювальні ансамблі, пристосовуючи українські народні танці до вимог сцени й надаючи показові вміння громадського характеру. Як зазначає в своїх дослідження Д. Бернадська, сучасна хореографія сформувалась під дією соціально-політичних, філософських, стилістичних чинників. В кожному регіоні України відповідно дані чинники проявляються дещо по-іншому, і Львівщина не виняток (Бернадська, 2013: 78–86).

У середині 80-х років ХХ століття В. Передерій з позитивно оцінив результати художньої самодіяльності, зазначивши, що поряд із «зростанням кількісних показників у сучасному розвитку художньої самодіяльності радують і якісні показники: високий ідейно-художній рівень багатьох колективів художньої самодіяльності, професійна майстерність, творчий пошук нових, більш досконалих форм художньої виразності, укріплення та поглиблення творчих зв'язків

з професійними колективами» (Афанасьєв, 1990: 139).

Добре відомий на Львівщині Народний ансамбль танцю «Галичина» Городоцького районного Народного дому, хоч і був заснований у далекому 1963 році, тільки у 1982 році, колектив удостоївся почесного звання «Народний». Колектив «Галичина» завжди гідно представляв свій район на різноманітних фестивалях та конкурсах. Програма «Галичини», побудована на фольклорному розмаїтті Західного регіону України, помітно вирізняє ансамбль серед інших мистецьких колективів не лише самобутньою манерою виконання, а й оригінальністю музичного та хореографічного матеріалу. Колектив вміло розкриває перед глядачами всі барви українського народного танцю: гуцульський «Півторак» та «Аркан», прикарпатські «Чепуренька», «Горянка» та «Обертинка», покутські «Сербин» та «Голубка», Буковинська «Волошка», закарпатський «Цифрований». Неабиякий успіх та вміння колективу спонукав адміністрацію району до придбання для цього талановитого ансамблю сценічних костюмів усіх регіонів України, що стало потужним стимулом для його учасників. Народному ансамблю танцю «Галичина» притаманний свій власний фольклорно-етнографічний стиль.

Славиться своїм умінням і Зразковий ансамбль пісні і танцю «Щирчанка» Народного дому смт. Щирець Пустомитівського району, що утворився як гурток у вересні 1978 році на базі Щирецької середньої. З 1986 року гурток почав працювати при Будинку культури Щирецької селищної Ради, де і отримав назву «Щирчанка» У грудні 1988 року Київська атестаційна комісія колективу присвоїла колективові звання «Народний». Ансамбль також, в основному віддає перевагу українським народним танцям (Народна культура Львівщини, 2013: 100).

Вокально-хореографічний ансамбль «Веселі черевички» заснований у 1990 році при Львівській середній школі №6 подружжям хореографів Марією і Володимиром Чмир. Зі своїми чудовими постановками українських народних танців колектив підкорив серця глядачів, як в Україні так і за кордоном у Польщі, Німеччині, Тунісі, Сирії, Сполучених Штатах Америки.

Своїм майстерним виконанням вабить глядачів вабить і Зразковий ансамбль танцю «Веселка», який сьогодні працює при міському Будинку культури «Молодість» м. Новий Розділ. Засновником колективу був Юрій Трегубов, а у 1984 році до співпраці долучилася Тетяна Трегубова. З появою ще одного хореографа у вересні того ж року відбувся набір нової підготовчої групи. В жовтні

1989 року за високий виконавський рівень та активну діяльність ансамблеві танцю «Веселка» було присвоєно почесне звання «Зразковий». За майже 30-річний досвід роботи колектив став лауреатом багатьох конкурсів і фестивалів народного танцю у Львові та інших обласних центрах України, а також і за її межами – в Чехословаччині, Польщі, Болгарії. Так, у 1999 році колектив побував у Польщі, де взяв участь у Міжнародному фольклорному фестивалі «Купальничка – 99» (Народна культура Львівщини, 2013: 100).

Легко і граціозно підкорює сцену Зразковий ансамбль танцю «Дзвіночок» Народного дому с. Звенигород Пустомитівського району, що був створений у 1987 році. Шлях цього колективу до офіційного визнання виявився довгим: лишень у 2006 році ансамблеві було присвоєно почесне звання «Зразковий». попри це гастрольна діяльність учасників колективу дуже насичена. Учасники «Дзвіночка» побували на багатьох сценах Європи (у Польщі, Німеччині, Франції), що свідчить про значні здобутки ансамблю на ниві дивовижного мистецтва танцю (Народна культура Львівщини, 2013: 102).

З любові до танцю розпочав свій шлях і Народний ансамбль танцю «Ми з Галичини» Бродівського районного Народного дому, що був заснований у 1989 році. Спершу колектив називався «Любич» і діяв під керівництвом Володимира Кулінця, але згодом назву змінили, а керівництво перейняла Наталя Воляник. Завдяки її плідній праці незабаром з'явилися нові постановки, зокрема: «Привітальна», «Горянка», «Півторак», «Коломийки», «Крутяк», «Волинська полька», «Гопак», «Козачок», «Молдавський народний танець», «Краков'як» та багато інших (Народна культура Львівщини, 2013: 102).

До найкращих хореографічних колективів Львівщини краю належить і Народний ансамбль танцю «Первоцвіт» Золочівського районного Народного дому, що був заснований у 1995 році Рамазом Арчая. А вже через кілька років, а саме у 1998 році, ансамбль здобув почесне звання «Народний». З 1999 року керівником колективу став учень Рамаза Ліфтеровича – Юрій Сидорович, який продовжив роботу, започатковану його наставником. Закінчивши Київський національний університету культури і мистецтв, Юрій Сидорович окрім бальних танців починає ставити сучасні та народні танці. Так, з 1995 року вихованці Народного ансамблю танцю «Первоцвіт» майже щорічно є учасниками Міжнародних змагань з бальних танців, які проводяться у м. Трускавці. Колектив став постійним учасником фестивалю народного танцю «Світазів-Розділські

притупи», а у 2006 році – переможцем Міжнародного фестивалю з сучасного танцю «Зірки Арабату». Учасники цього ансамблю, що став фіналістом і призером обласних змагань із сучасного танцю, які відбуваються у Хмельницькому, Тернополі, Львові, Рівному, Волочиську, Дрогобичі та інших містах, – справжній мистецький скарб свого міста. У 1997 році за досягнутий художній рівень і високу виконавську майстерність колективу було присвоєно звання «Народний» (Народна культура Львівщини, 2013: 210).

Високу оцінку своїх зусиль здобув Народний ансамбль сучасного танцю «Резонанс» міського Народного дому м. Самбора, що був створений 1996 року і налічував майже 40 осіб у кількох вікових групах. Згодом на його основі було створено групу шоу-балету з розважально-навчальною концертною програмою «Бурхлива юність», а також школу сучасного танцю «Резонанс», що почала діяти при міському Центрі соціальних служб для молоді. Колектив неодноразово представляв м. Самбір та район на обласних, всеукраїнських, міжнародних хореографічних фестивалях та міських заходах як в Україні, так і в Польщі (Народна культура Львівщини, 2013: 103).

Вирізняється своїми мистецькими танцювальними композиціями Зразковий ансамбль танцю «Веселка» Перемишлянського районного Народного дому. Створений у 1996 році на базі хореографічної студії, вже через 3 роки (у 1999 року) колектив удостоївся почесного звання «Зразковий», яке йому приніс вдалий виступ із програмою «Він неодмінно до тебе повернеться», поставленою на основі казки «Маленький принц» французького письменника-гуманіста Антуана де Сент-Екзюпері.

Зразковий ансамбль танцю «Квіти України», заснований ще у 1983 році на базі народного ансамблю «Мрія» у Львові під керівництвом Ірини Колеснікової. У репертуарі колективу – українські, молдавські, угорські та польські танці, народно-сценічні танці, сюжетні хореографічні композиції, пов'язані з традиціями українського народу. Ансамбль неодноразово побував із концертами закордоном: 1990 році – Австрія, Німеччина, Польща; і стали гідними учнями своїх учителів.

Особливе місце у культурно-мистецькому житті Львівщини посів Народний ансамбль танцю «Наддністрянка» міського Палацу культури м. Ходорів Жидачівського району. Створений у 1951 році, колектив домогся визнання лише у 1976 році, коли «Наддністрянці» було присвоєно почесне звання «Народний». За час своєї діяльності ансамбль, який діє під керівництвом

заслуженого працівника культури України Юзефи Коцовської, увібрав найкращі зразки місцевого колориту, національної духовної культури та традицій свого народу. Як активним учасником відзначення багатьох важливих для нашого народу дат, ансамбль охоче долучився до святкування 500-ліття Запорізької Січі. «Наддністрянка» мовою танцю будила український народ та кликала до єднання заходу і сходу. А у 1991 році колектив став учасником міжнародного фестивалю українського фольклору «Берегиня» у м. Луцьку, на якому свої виступи презентували колективи української діаспори з Австралії, Нідерландів, Канади, Польщі та інших країн. Свій репертуар колектив представляв на сценах Тернополя, Львова, Києва, Дніпродзержинська, Миколаєва та інших міст України (Народна культура Львівщини, 2013: 95).

Народний ансамбль танцю «Молодість» міського Народного дому м. Червоноград був створений у 1964 році як аматорський колектив, основною ідеєю утворення якого була пропаганда народних танців. Із 1968 року колективом керувала Наталя Воробйова. Саме завдяки її титанічній праці, терплячості та водночас вимогливості до своїх учнів, колектив досягнув високої майстерності. Так, у 1978 році ансамблю було присвоєно почесне звання «Народний». Репертуар «Молодість» формувався на основі професійних можливостей і хореографічних уподобань учасників і керівників колективу, тому вдавалося виконувати різнопланові і різножанрові танці: українські народні, танці народів світу, стилізовані та вокально-хореографічні композиції. Ансамбль народного танцю «Молодість» систематично і плідно працює на різних концертних майданчиках Львівської області й України, а також неодноразово виступав у Польщі, Греції, Росії та Білорусії. Так, у 1996 році колектив брав участь у міжнародному фестивалі хореографії, що у м. Коринф (Греція).

Як вірно зазначає С. Забрєдовський на відміну від класичного та народно-сценічного танців, які мають давню історію, відпрацьовану методику та відносно чітку методологію, сучасні танцювальні стилі практичного досвіду мають значно менше. В силу історичних обставин вони не набули широкого розповсюдження на пострадянському просторі. На Україні керівники ще недостатньо володіють конкретними напрямками сучасної хореографії, які, через стрімку урбанізацію суспільства, слід постійно вивчати та удосконалювати. У цьому дослідник вбачав нагальну потребу через те, що це цікавить молодь (яка і складає основу аматорських хореографічних колективів), яка прагне йти в ногу з часом, і якщо цей процес не

очолять та не скоординують хореографи-фахівці, його очолить «вулиця», що не принесе користі ані суспільству, ані державі. Також С. Забрєдовський відзначив, що сучасне хореографічне мистецтво можна розглядати в трьох його основних напрямках розвитку: джаз, модерн танець і стріт денс (вуличні танці) (Забрєдовський, 2010: 135).

Також і Т. Луговенко зазначала і про позитивні досягнення самодіяльних колективів у радянський період. Це, зокрема виконання просвітницької та виховної функції, що відбувалося досить успішно, прилучення до сфери прекрасного позитивно впливало на особистість, підвищуючи її естетичний та художній рівень. Важливим було й те, що заняття у самодіяльних колективах заповнювали дозвілля молоді, відволікаючи від інших, значно менш корисних занять. Саме це і сьогодні залишається важливим для суспільства (Луговенко, 2018: 385–388).

Висновки. Отже можемо зробити висновок, що навіть в умовах культивування радянської ідентичності у тоталітарній моноідеологічній державі, яким був СРСР, хореографічне мистецтво виступало дієвим способом формування національної ідентичності, національної свідомості людини, що пов'язано зі здатністю танцювальних творів пробуджувати почуття, викликати емоційний відгук у глядачів. І аматорські колективи Львівщини зробили свій неоціненний внесок в цей процес. Також бачимо, що керівники аматорських колективів Львівщини віддавали перевагу українським народним танцям. Любов до фольклору, завжди приносила успіх аматорським колективам Львівщини, фольклор завжди був близький і зрозумілий місцевому глядачу. Також приносили народні танці успіх своїм виконавцям і за кордоном, оскільки це було щось нове, цікаве, колоритне для іноземців.

Але як бачимо з нашого дослідження, в репертуарах колективів Львівщини були і сучасні танці, і танці народів світу, бальні, а також поєднання стилів, особливо в період 80–90-х років ХХ століття (відхід від жорсткої радянської пропаганди). З проголошенням незалежності Україною, незважаючи на важкі економічні та політичні умови в молодій державі, аматорські хореографічні колективи Львівщини не припиняють своєї діяльності, а можна сказати набирають обертів, стають щораз більш популярними.

Аматорські танцювальні колективи Львівщини 80–90-х років ХХ століття, як можемо побачити з вищезазначеного активно розвивались та працювали на хореографічній ниві, досягли високої професійності, про що свідчать численні національні та міжнародні відзнаки, і зробили свій внесок в розвиток танцювального мистецтва України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрощук Л. Діяльність аматорського колективу в системі хореографічно-педагогічної освіти в Україні. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*. Суми, 2018. Вип. 2 (12). С. 197–204.
2. Афанасьєв Ю. Соціально-культурний потенціал художньої діяльності. Львів : Світ, 1990. 160 с.
3. Бернадська Д. Сучасна хореографія в контексті синтезу мислення. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич. 2013. Вип 7. С. 78–86.
4. Бурля О. Формування педагогічної майстерності керівника дитячого хореографічного об'єднання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.06. Київ, 2004. 20 с.
5. Василенко К. Український танець: Підручник. Київ : ІПКГІК, 1997. 282 с.
6. Забрєдовський С. Методика роботи з хореографічним колективом. Київ : НАКККіМ, 2010. 135 с.
7. Луговенко Т Специфіка розвитку аматорських хореографічних колективів народного танцю у 40–80 рр. ХХ ст. *Молодий вчений*. 2018 р. № 7 (59). С. 385–388.
8. Михайловська С. Народне хореографічне мистецтво України радянського періоду. *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ : Міленіум, 2014. Вип. 25. С. 288–293.
9. Народна культура Львівщини. *Львівський державний обласний центр народної творчості і культурно-освітньої роботи*. Львів, 2013. 210 с. URL : <https://drive.google.com/file/d/10pQBxoz9oH9V74OcRqsaEh8nEWH4yXm/view>
10. Пастух В. Модерні хореографічні напрями в Галичині (20–30-ті роки ХХ ст.). Київ : Знання, 1999. 41 с.
11. Плахотнюк О. Джаз-танець як феномен художньої культури : дис. ... канд. мистецтвознавства : 26.00.01 Теорія й історія культури. Львів, 2016. 295 с.
12. Плахотнюк О. Етносвітгляд фольклорного танцю в мистецькому просторі сучасності. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Гельветика, 2021. Вип. 35. Т. 5. С. 4–8. DOI : <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-5-1>
13. Фриз П. Українські хореографічні традиції як відображення соціокультурного досвіду. *Молодь і ринок*. Дрогобич. 2018. №8 (163). С. 71–75.
14. Чорнопиский М. Українська фольклористика. Словник-довідник. Тернопіль : Підручники і Посібники, 2008. 448 с.

REFERENCES

1. Androschuk, L. (2018). *Dialnist amatorskoho kolektyvu v systemi khoreorafichno-pedahohichnoi osvity v Ukraini* [Activities of the amateur collective in the system of choreographic and pedagogical education in Ukraine]. *Aktualni pyttannia mystetskoï osvity ta vykhovannia*. Sumy. Vyp. 2 (12). Pp. 197–204. [in Ukrainian].
2. Afanasev, Yu. (1990). *Sotsialno-kulturnyi potentsial khudozhnoi diialnosti* [Socio-cultural potential of artistic activity]. Lviv: Svyt. 160 s. [in Ukrainian].
3. Bernadska, D. (2013). *Suchasna khoreografia v konteksti syntezu myslennia* [Modern choreography in the context of the synthesis of thinking]. *Aktualni pyttannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskiyi zb. nauk. prats molodykh vchenykh Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka*. Drohobych. Vyp 7. Pp. 78–86. [in Ukrainian].
4. Burlia, O. (2004). *Formuvannia pedahohichnoi maisternosti kerivnyka dytiachoho khoreorafichnoho obiednannia* [Formation of pedagogical skill of the head of the children's choreographic association]: *avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: spets 13.00.06*. Kyiv. 20 s. [in Ukrainian].
5. Vasylenko, K. (1997). *Ukrainskyi tanets* [Ukrainian dance]: Pidruchnyk. Kyiv: YPKH1K. 282 s. [in Ukrainian].
6. Zabredovskiy, S. (2010). *Metodyka roboty z khoreorafichnym kolektyvom* [Methods of working with a choreographic team]. Kyiv: NAKKKiM. 135 s. [in Ukrainian].
7. Luhovenko, T. (2018). *Spetsyfika rozvytku amatorskykh khoreorafichnykh kolektyviv narodnoho tantsiu u 40–80 rr. XX st.* [The specifics of the development of amateur choreographic collectives of folk dance in the 1940s–1980s of the 20th century]. *Molodyi vchenyi*. № 7 (59). Pp. 385–388. [in Ukrainian].
8. Mykhailovska, S. (2014). *Narodne khoreorafichne mystetstvo Ukrainy radianskoho periodu* [Folk choreographic art of Ukraine of the Soviet period]. *Mystetstvoznachchi zapysky: zb. nauk. prats. Nats. akad. kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*. Kyiv: Milenium. Vyp. 25. Pp. 288–293. [in Ukrainian].
9. *Narodna kultura Lvivshchyny*. (2013). [Folk culture of Lviv region]. *Lvivskiyi derzhavnyi oblasnyi tsentr narodnoi tvorchosti i kulturno-osvitnoi roboty*. Lviv. 210 s. URL: <https://drive.google.com/file/d/10pQBxoz9oH9V74OcRqsaEh8nEWHe4yXm/view> [in Ukrainian].
10. Pastukh, V. (1999). *Moderni khoreorafichni napriamy v Halychyni (20–30-ti roky XX st.)* [Modern choreographic trends in Galicia (20s-30s of the 20th century)]. Kyiv: Znannia. 41 s. [in Ukrainian].
11. Plakhotnyuk, O. (2016). *Dzhaz-tanets yak fenomen khudozhnoi kultury* [Jazz dance as a phenomenon of artistic culture]: *dys. ... kand. mystetstvoznachstva: 26.00.01 «Teoriia y istoriia kultury»*. Lviv. 295 s. [in Ukrainian].
12. Plakhotnyuk, O. (2016). *Etnosvitohliad folklornoho tantsiu v mystetskomu prostori suchasnosti* [Ethnoview of folklore dance in the artistic space of modernity]. *Aktualni pyttannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskiyi zb. nauk. prats molodykh vchenykh Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka*. Drohobych: Helvetyka. Vyp. 35. T. 5. Pp. 4–8. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-5-1> [in Ukrainian].
13. Fryz, P. (2018). *Ukrainski khoreorafichni tradytsii yak vidobrazhennia sotsiokulturnoho dosvidu* [Ukrainian choreographic traditions as a reflection of socio-cultural experience]. *Molod i rynek*. Drohobych. №8 (163). Pp. 71–75. [in Ukrainian].
14. Chornopyskiy, M. (2008). *Ukrainska folklorystyka* [Ukrainian folkloristics]. Slovnyk-dovidnyk. Ternopil: Pidruchnyky i Posibnyky. 448 s. [in Ukrainian].